

**EESTI MIGRATSIOONIFOND
EUROOPA RÄNDEVÕRGUSTIK**

**EESTI 2007. AASTA RÄNDE- JA
VARJUPAIGASTATISTIKA
ARUANNE**

**TALLINN
September 2009**

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	3
1.1 Metodoloogia.....	4
2. VARJUPAIK	5
2.1 Varjupaigastatistika analüüs ja tõlgendamine	5
2.2 Konteksti tõlgendamine (õiguslikud, poliitilised ja rahvusvahelised faktorid).....	8
3. RÄNNE	11
3.1 Rändestatistika analüüs ja tõlgendamine.....	12
3.2 Konteksti tõlgendamine (õiguslikud, poliitilised ja rahvusvahelised faktorid).....	16
4. RIIGIPIIRILT TAGASISAATMISED, KINNIPIDAMISED JA RIIGIST VÄLJASAATMISED	22
4.1 Statistika analüüs ja tõlgendamine.....	22
4.2 Konteksti tõlgendamine (Õiguslikud, poliitilised ja rahvusvahelised faktorid).....	27
5. VALIKULINE: MUUD ANDMED JA TEAVE.....	29
LISAD	32
KASUTATUD KIRJANDUS.....	38

EESTI rände- ja varjupaigastatistika aastaaruanne

(Vaatlusaasta: 2007)

1. SISSEJUHATUS

Käesolev aruanne on neljas riiklik rände- ja varjupaigastatistika aastaaruanne, mille on koostanud Eesti Migratsioonifond, mis on Euroopa Rändevõrgustiku (ERV) Eesti riiklik kontaktpunkt.

Aruandes esitatakse 2007. aastal Eestis aset leidnud statistiliste trendide ja poliitikaarengute kirjeldused ja selgitused. Aruanne sisaldab peatükke rände, varjupaiga, tagasisaatmise, kinnipidamise ja väljasaatmise kohta. Kõik kolm osa on jagatud kaheks, millest esimene osa keskendub rände-, varjupaiga- ja tagasipöördumise statistika analüüsile ning tõlgendamisele ning teine andmete kontekstist lähtuvalt tõlgendamisele (poliitilised ja seadusandlikud muudatused vaatlusaasta jooksul).

ERV oluliseks eesmärgiks in parandada rännet ja varjupaika puudutavate täpsete, ajakohaste ja võrreldavate statistiliste andmete kättesaadavust ning selliste statistiliste andmete võrdlevat analüüsi. Iga-aastane statistiline aruanne on oluliseks allikaks sellise eesmärgi saavutamisel. Euroopa Liidu liikmesriigid viivad läbi uurimuse oma riigis ning Euroopa Komisjon koostab nende põhjal võrdleva kokkuvõtva aruande. Käesoleva aruande statistilised andmed saadetakse ERV riiklikele kontaktpunktile Eurostati poolt. Vajaduse korral riiklikud kontaktpunktid korrigeerivad ja kinnitavad andmeid.

Käesolevas aruandes toodud analüüs käsitleb tingimusi *2007. aasta seisuga*.

Aruanne koosneb viiest osast ja lisadest. Esimeses, sissejuhatavas osas kirjeldatakse aruande metoodikat, teine osa annab ülevaate varjupaika puudutavatest küsimustest Eestis – statistikast, lühidalt peamistest juriidilistest ja menetluslikest muutustest antud valdkonnas.

Aruande kolmandas osas analüüsitakse Eesti rände- ja varjupaigastatistikat ja esitatakse kontekstipõhised tõlgendused (õiguslikud, poliitilised ja rahvusvahelised faktorid). Neljandas osas uuritakse ebaseaduslikku sisserännet Eestisse puudutavat olukorda. Käesoleva aruande viiendas osas esitatakse naturalisatsiooni puudutav üldteave ja statistika Eestis 2007. aasta kohta.

Käesoleva aruande lisad sisaldavad statistilisi andmeid Eesti elanikkonna, elamislubade, varjupaigataotlejate, ebaseadusliku sisserände ja naturalisatsiooni kohta.

1.1 Metodoloogia

Käesoleva uurimistöö tehnilised nõudmised on töötatud välja Euroopa Komisjoni poolt koostöös ERV rahvuslike kontaktpunktidega. Käesoleva aruande andmed on saadud Eurostatist, Euroopa Komisjoni Statistika Peadirektoraadist. ERV riiklikud kontaktpunktid on andmed kinnitanud ning esitanud Euroopa Komisjonile vajaduse korral ajakohastatud andmed.

Käesolev aruanne on koostatud tihedas koostöös mitmete Eesti riigiasutustega – Kodakondsus- ja Migratsiooniametiga (edaspidi „KMA“), Siseministeeriumiga, Piirivalveametiga ja Statistikaametiga. Nimetatud ametid aitasid kaasa nii Eurostat'i statistika kontrollimisel, kui ka statistika analüüsimisel. Eestit puudutav rändestatistika on tagantjärele väljatöötamisel. See on väga aeganõudev ja keeruline protsess, kuid selle tulemus on Eesti rändevoogude hindamise jaoks väga oluline.

Eesti rännet puudutavate andmete kvaliteet on viimastel aastatel teatud määral paranenud. Kuid kasutades Eesti rändestatistikat perioodi 2000-2007 osas on oluline pidada silmas asjaolusid, mis vähendavad andmete kvaliteeti ning, mis võivad teatud protsesse kohati ebaõiges valguses näidata. Oleks soovitatav tutvuda Eesti rändestatistika kogumise, töötlemise ja hindamise eripäradega. 2007. Aasta osas ei ole veel olnud võimalik esitada andmeid, mis vastaksid Migratsioonistatistika Määrusele.¹

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 862/2007, 11. juuli 2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 311/76 võõrtöötajaid käsitleva statistika koostamise kohta, *EL L 199*, 31/07/2007 lk. 0023 - 0029

2. VARJUPAIK

Aastatel 1997-2007 oli Eestis varjupaika taotlenud isikute arv väga madal mitte ainult võrreldes teiste Euroopa Liidu riikidega vaid ka võrreldes meie lähimate naabritega nagu näiteks Leedu, rääkimata Soomest ja Rootsist.

Üks põhjusi, mis Eestisse on saabunud vähe varjupaigataotlejaid võib olla riigi geograafiline asend, mis jääb peamistest rändevoogudest kõrvale. Teiseks põhjuseks võib olla tagasihoidlik sotsiaalkindlustussüsteem, seda eriti võrdluses Põhjamaadega. Samuti puuduvad nende rahvusvähemuste kogukonnad, kes pärinevad riikidest, kust tulevad peamised varjupaigataotlejate vood, mis võiks potentsiaalselt uusi varjupaigataotlejaid Eestisse tulema ahvatleda.

Eestis saavad positiivse otsuse vaid vähesed varjupaigataotlused. Mõnede Eesti valitsusväliste organisatsioonide arvates oli enne 2006. aastat, kui võeti vastu uus „Välismaalastele rahvusvahelise kaitse andmise seadus“² Eesti võimude poolt varjupaigataotlejalt varjupaigataotluse tõestamiseks nõutavate dokumentide kogus liiga ulatuslik. Sageli ei tule isikul, kes oma kodumaalt kiiremas korras põgeneb, isegi pähe selliseid tõendeid ja dokumente kaasa võtta.³

Positiivsete otsuste väikest arvu võib selgitada Eestisse tulevate varjupaigataotlejate madala „kvaliteediga“. Inimesi, kes tõeliselt vajavad kaitset ja mitte lihtsalt ükskõik millist alust riigis mõneks ajaks viibimiseks on väga vähe.

2.1 Varjupaigastatistika analüüs ja tõlgendamine

2.1.1 Palun kirjeldage esimaste varjupaigataotluste arengusuundi (isikute põhjal, nt. ülalpeetavad lapsed tuleks arvesse võtta kuid tuua välja eraldi) 2007. aastal võrreldes eelmise aastaga. Kas nimetatud arengusuunad on seotud seadusandluse või administratiivsete muudatustega/arengutega?

2007. aastal esitati kokku 14 varjupaigataotlust – 7 Valgevene, 4 Sri Lanka ja 3 Venemaa kodanike poolt.⁴

² „Välismaalastele rahvusvahelise kaitse andmise seadus“ RTI 2006, 2, 3, www.riigiteataja.ee

³ Andrei Arjupin, „Miks Eestis ei ole pagulasi?“, aprill 2005, <http://www.lichr.ee/new/new/Wc18269f6003.htm>

⁴ KMA vastuskiri 23. märtsist 2009

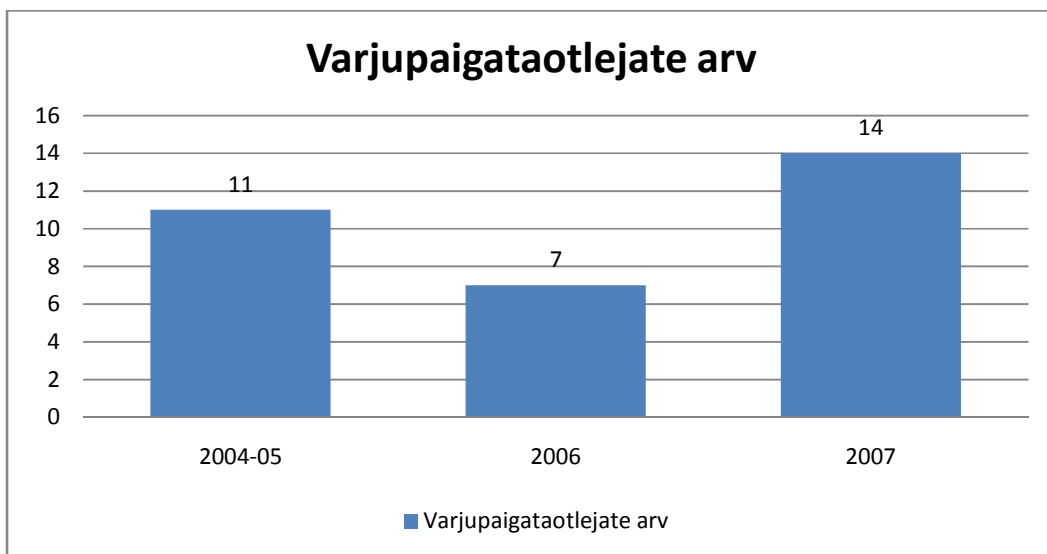
2007. aastal esitatud 14-st varjupaigataotlusest 4 esitati piiril 3 Valgevene ja 1 Venemaa kodaniku poolt⁵. Võrreldes eelmiste aastatega oli piiril varjupaigataotlejaid rohkem. Üheks selle põhjuseks oli suurem võimalus liikuda edasi Lääne-Euroopasse – 2007. aasta lõpul ühines Eesti Schengeni õigusruumiga.

2004. ja 2005. aastal oli Eestis ainult 11 varjupaigataotlejat; 2006. aastal oli neid 7. 2006. aastal taotles varjupaika 3 meest vanuses 18-35 ja 4 naist (3 vanuses 18-35 ja 1 vanuses 36-59). Kõik 2007. aastal varjupaika taotlenud isikud olid mehed, 8 neist vanuses 18 - 34 ja ülejäänud 6 kuulusid vanusegruppi 35-59. 2006. ja 2007. aastal ei tulnud Eestisse varjupaika taotlema ühtegi saatjata alaealist.

Seega, võrreldes aastaid 2006 ja 2007 on varjupaigataotlejate arv kahekordistunud. Samas isegi kui kasv oli 100%, tähendas see absoluutarvudes vaid 7 taotlust, mida ei saa pidada drastiliseks kasvuks.

Eesti vähest varjupaigataotlejate arvu võib seletada riigi range varjupaigapoliitikaga ja varjupaigataotlejatele pakutava suhteliselt tagasihoidliku sotsiaaltoega, varjupaigataotlejate peamistest päritoluriikidest pärinevate rahvusvähemuste kogukondade ja varjupaigataotlejate peamiste doonorriikidega ajalooliste ja kultuuriliste sidemete puudumisega.

Joonis 1

⁵ Eesti Piirivalveameti vastuskiri 27. märtsist 2009

2.1.2 Kui suur oli esmade ja lõplike (jälle isikute põhjal) positiivsete otsuste arv 2007. aastal jaotatuna vastavate isikute kodakondsuse järgi? Palun kirjeldage muudatusi positiivsete otsuste koguarvus võrreldes eelmise aastaga.

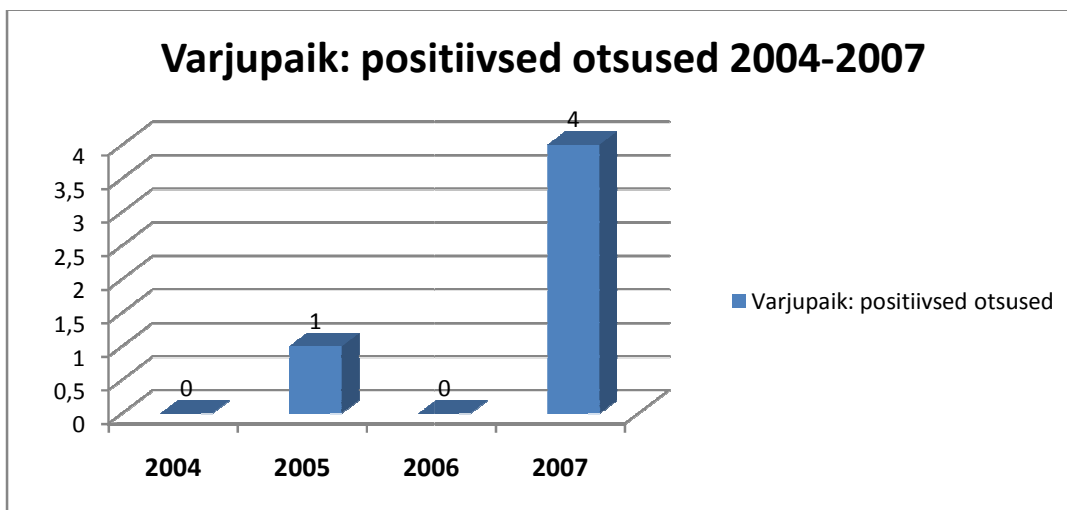
2007. aasta jooksul anti varjupaik ja täiendav kaitse neljale isikule – kaks neist olid Sri Lanka kodanikud (täiendav kaitse), 1 Venemaa kodanik ja 1 Valgevene kodanik (varjupaik, Genfi Konventsiooni staatus)⁶.

Kokku keelduti 2007. aastal rahvusvahelise kaitse andmisest 7 juhul. Taotlused olid esitanud Vene Föderatsiooni (3), Türgi (2), Nigeeria (1) ja Ukraina (1) kodanikud. Kaks taotlejat kaebas oma negatiivse otsuse kohtusse edasi (1 Valgevene ja 1 Venemaa kodanik). Üks varjupaigataotleja naases oma päritoluriiki vabatahtlikult (Vene Föderatsiooni).⁷

2006. aastal ei tehtud varjupaigataotluste osas ühtegi esmast positiivset otsust.

Iga otsus tehakse iga üksiku juhtumi alusel ja seetõttu võib 2007. aastal tehtud positiivsete otsuste koguarvu tõusu (4 juhtumit) põhjendada asjaoluga, et kõiki 4 taotlust peeti hästi põhjendatuks.

Joonis 1

Perioodil 1997-2007 anti varjupaik kokku 8 isikule ning 10 isikut said Eesti elamisloa täiendava kaitse alusel.

⁶ KMA vastuskiri 23. märtsist 2009

⁷ Eesti Piirivalveameti kiri Eesti Migratsioonifondile nr 6-2/2008- 15

2.1.3 Kui võrrelda eelnevate aastatega, kas võib täheldada muutusi teatud kodanikegruppidele regulaarselt antavates staatustes? Millega neid muutusi selgitada?

Eestis põhineb menetlus individuaalsetel juhtumitel, seega kindlat kodakondsust ei eelistata. Samas on endiselt enamus taotlejaid pärit endise Nõukogude Liidu riikidest, nii 2007. aastal (10 taotlejat - 7 Valgevenest ja 3 Vene Föderatsioonist) kui ka 2005. ning 2006. aastal (mõlemal aastal 4, kõik Vene Föderatsioonist). 2007. aastal ei olnud ühtegi taotlejat Türgist. 2006. Aastal taotles varjupaika 1 Türgi kodanik, 2005. aastal 2 ja 2004. aastal 7 Türgi kodanikku.

Enamus varjupaigataotlejatest on pärit Vene Föderatsioonist ja Valgevenest, seda peamiselt Eesti geograafilise läheduse tõttu. Üldiselt kasutatakse Eestit transiidimaana ebaseaduslikul rändel teistesse Euroopa Liidu riikidesse.

2.2 Konteksti tõlgendamine (õiguslikud, poliitilised ja rahvusvahelised faktorid)

2.2.1 2007. aastal jõustunud uued seadused või seaduse redaktsioonid.

Palun kirjeldage lühidalt, kuidas uued seadused või seadusemuudatused mõjutasid varjupaigataotluse pretsedendiõigust 2007. aastal. Kas võrreldes eelmise aastaga on toimunud olulisi muutusi?

Varjupaiga valdkonda Eestis reguleerib „Välismaalastele rahvusvahelise kaitse andmise seadus“. 2007. aastal kiitis Riigikogu heaks ühe selle seaduse muudatuse ning muudatus jõustus samal aastal.

Olulised muudatused seaduses olid järgmised:

1. Täpsustati Vabariigi Valitsuse volitust pagulase, täiendava kaitse saaja, ajutise kaitse saaja ning tema perekonnaliikmete elamisloa taotlemisel ja elamisloa pikendamise taotlemisel esitatavate eraeluliste ja delikaatsete isikuandmete esitamise kohustust, mis puudutab taotleja rassi, rahvust, usku, poliitilisi veendumusi ja kuuluvust sotsiaalsesse gruppi ning andmeid taotleja abikaasa või elukaaslase kohta.
2. Täpsustati andmete töötlemist puudutavat regulatsiooni, lähtudes „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud põhimõtetest.
3. Seadusemuudatusega võimaldatakse sotsiaalministril esmase vastuvõtukeskuse ja vastuvõtukeskuse pidamise ülesannete halduslepinguga täitmiseks üleandmist juriidilisele isikule või füüsilisest isikust ettevõtjale.

4. Täpsustati rahvusvahelise kaitse saaja kohaliku omavalitsuse üksusesse asumisel tekkivate kulude riigieelarvest katmise regulatsiooni.

Lisaks töötati välja järgmised siseministri määrused või nende muudatused:

- 1) 2007. aastal alustati varjupaigataotleja Eestis töötamise taotlemise loa korra väljatöötamisega (jõustus siseministri 27.02.2008 määrusena nr 16);
- 2) 02.01.2007 jõustus uuendatud siseministri 21.12.2006 määrus nr 67 "Pagulase ja täiendava kaitse saaja ning tema perekonnaliikme elamisloa taotlemise, andmise ja pikendamise ning kehtetuks tunnistamise kord, elamisloa taotlemisel esitatavate tõendite ja andmete loetelu ning elamisloa andmete isikutunnistusele kandmise kord", millega parandati varjupaiga ja elamisloa taotluse vorme.;
- 3) Muudeti KMA põhimäärust (siseministri 17.01.2007 määrus nr 13), kus täpsustati välismaalasele rahvusvahelise kaitse korraldamise valdkonda ning pagulaste osakonna pädevust. Samuti parandati mitut KMA sisest regulatsiooni (muuhulgas menetluse korraldamiseks põgenike massilise sisserände olukorras). Aktiivselt osaleti hädaolukorra "Põgenike massiline saabumine riiki" lahendamise kava koostamisel, kava väljatöötamist juhib Sotsiaalministeerium.⁸

2.2.2 2007. aastal jõustunud menetluslikud muudatused

Palun andke lühike ülevaade administratiivsetest või õiguslikest muudatustest, mis puudutavad varjupaiga taotlemist, otsuse tegemist või apellatsiooni, mis oleks kaasa aidanud mingitele arvulistele muudatustele. Kas siin esines olulisi muudatusi võrreldes eelmise aastaga?

2007. aastal ei muutunud varjupaigataotleja õigus kaevata esmane otsus edasi kohtusse, ega kohtusse kaebamise protsess - endiselt teeb esmase otsuse Kodakondsus- ja Migratsiooniamet. Üldiselt on varjupaigataotlejal võimalik nimetatud otsus edasi kaevata halduskohtusse, mis on esimese astme kohus. Järgmine kohtu instants on ringkonna kohus ja ringkonna kohtu otsust on võimalik edasi kaevata Riigikohtusse.

---

⁸ KMA kiri Eesti Migratsioonifondile 6-2/2008- 12

2.2.3 Tooge välja Euroopa või rahvusvahelisi faktoreid, mis seletavad varjupaigalaseid muudatusi Teie liikmesriigis 2007. aastal. Kas olukord on võrreldes eelmise aastaga muutunud?

Varjupaigataotluste arvu kasv 2007. aastal võib tuleneda asjaolust, et aasta lõpul liitus Eesti Schengeni alaga. Samas ei ole praegusel hetkel võimalik analüüsida sellise kasvu tegelikke põhjusi ja motivaatoreid.

3. RÄNNE

Eesti taasiseseisvumisest alati on Eesti rändepoliitika olnud stabiilne ja konservatiivne. Viimase kümne aasta jooksul ei ole rändepoliitikas toimunud dramaatilisi muutusi. Eesti nagu ka teiste Euroopa Liidu liikmesriikide migratsioonipoliitika peamiseks põhimõtteks on sisserände piiramine. Sisserännet Eestisse reguleeritakse aastakvoodiga.

Eestis domineerib sisseränne kolmandatest riikidest. Valdav osa Eestisse sisserände lähteriikidest on Sõltumatute Riikide Ühenduse (SRÜ) riigid, eriti Venemaa Föderatsioon. Sisserändesurve SRÜ riikidest ja muudest kolmandatest riikidest on olnud järjepidev ja kõrge, kuid hüppelist sisserändesurve kasvu seoses Eesti liitumisega Euroopa Liiduga ei toimunud. Elamisloa aluste lõikes on ligi 40% sisserändest seotud perekonna taasühinemisega eesmärgiga asuda elama Eestis elava abikaasa või lähisugulase juurde. Alles 2004. aastal suurenes elamisloa taotlemine töötamise eesmärgil.⁹

Aastal 2007 võttis KMA menetlusse 4235 tähtajalise elamisloa ja 3009 tähtajalise elamisloa pikendamise taotlust. Lisaks sellele esitati 3208 pikaajalise elamisloa taotlust. Enamus taotlejaid täitis pikaajalise elaniku elamisloa taotluse enne integratsiooninõude jõustumist 1. juulil 2007 (lisateave on toodud aruande punktis 3.2.1). Kokku esitati 2830 pikaajalist elamisluba, kuid peale 1. juulit 2007 võeti neist menetlusse ainult 378.

Tähtajaliste elamislubade taotluste puhul võiks välja tuua kolm suuremat taotlejate gruppi: määratlemata kodakondsusega isikud¹⁰ (39%), Vene Föderatsiooni kodanikud (29%) ja Ukraina kodanikud (15%).

Suurima arvu pikaajalise elamisloa taotlusi esitasid Venemaa kodanikud (58%) ja määratlemata kodakondsusega isikud (35%).

---

⁹ KMA arengusuunad 2006-2010, www.mig.ee (Kodakondsus- ja Migratsiooniameti koduleheküljel).

¹⁰ ERV terminoloogias klassifitseeruks Eesti „määratlemata kodakondsusega isikud“ kategoorias „stateless persons“ (kodakondsuseta isikud). Kuid Eesti riik ei tunnista sellist isikute kategooriat nagu kodakondsuseta isikud kuna neile anti vabadus valida oma kodakondsus peale Eesti taasiseseisvumist 1991. aastal.

3.1 Rändestatistika analüüs ja tõlgendamine

3.1.1 Rändevood

Kuidas on rändevood Teie liikmesriigis võrreldes eelmiste aastatega (alates 2002. aastast) muutunud? Selgitage muutuste põhjusi. Kas antud valdkonnas täheldatud rändetrendid kajastavad selle perioodi immigratsioonipoliitikaid?

Ränne on üks rahvastikustatistika olulisimaid nähtusi, millega peab rahvastikuhinnangutes arvestama, kuid kahjuks ei ole alates 2001. aastast viimase kaheksa aasta jooksul rändestatistika sisaldunud teistes avaldatavates statistikaandmetes. Koos sünde ja surmasid puudutava statistikaga on rändevood oluliseks täpse rahvastikustatistika osaks. Rännet puudutavate andmete puudumine on tugevalt mõjutanud Eesti rahvastiku kohta avaldatavaid arveid ning statistika kvaliteeti. Hetkel ei registreeri Eesti Statistikaamet Eestis toimuvaid rändeprotsesse. Seega ei ole ametlike andmete puuduse tõttu võimalik anda ülevaadet rändevooandmetest. Samas on võimalik jälgida seaduslikku riiki sisenemist ja siit lahkumist antud aasta jooksul. Seda on võimalik teha esmaste väljastatud elamislubade alusel (vt. aruande punkt 3.1.3).

Eesti Statistikaameti andmetel oli 1. jaanuari 2008 seisuga Eesti rahvaarv 1 340 935. 2007. aasta 1. jaanuaril oli see arv 1 342 409. Varasematel perioodidel 2006. ja 2000. aastal on Eesti rahvaarv olnud vastavalt 1 344 684 ja 1 372 071. Rahvaarvu sellise languse peamiseks põhjuseks on alates 1990. aastate keskpaigast valitsev väga madal sündimus (negatiivne iive). Aastal 2007 oli registreeritud surmade ja sündide vahe umbes 1800 ja rahvaarv vähenes negatiivse iive tõttu 0,13% (2006. aastal 0,2%). Loomulik iive jäi negatiivseks ehk surmade arv ületas sündide arvu. Samas registreeriti 2007. aastal võrreldes eelmise aastaga 864 sündi rohkem. Seega kokku registreerisid Eesti perekonnaseisuametid 15 741 elussündi. Surmasid registreeriti 17 548, mis on 232 juhtumit rohkem kui eelmisel aastal.¹¹

3.1.2 Rahvastik kodakondsuse järgi 2007. aastal

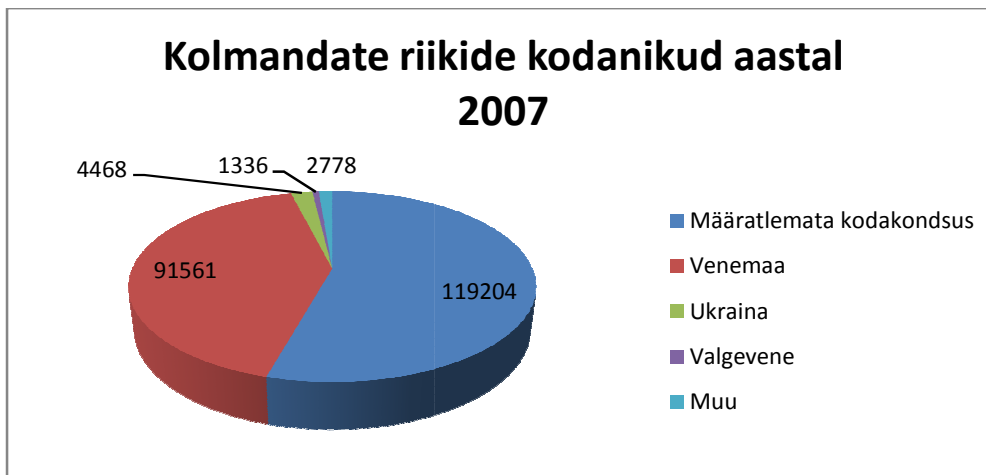
Lisaks Teie riigis elavate kolmandate riikide kodanike arvule esitage teave suurimate kolmandate riikide kodanike gruppide kohta (kodakondsuse järgi) 2007. aastal? Kui kolmandate riikide kodanike gruppide suuruse osas on toimunud 2007. aastal olulisi muutusi, millised olid nende muutuste põhjused (nt. juriidilised, poliitilised, majanduslikud jms)?

Erilist muutust võrreldes 2006. aastaga kolmandate riikide kodanikest rahvastiku koosseisus märgata ei ole. Enamuse moodustasid Vene Föderatsiooni kodanikud, neile järgnesid Ukraina ja

¹¹ Eesti Statistikaamet, www.stat.ee

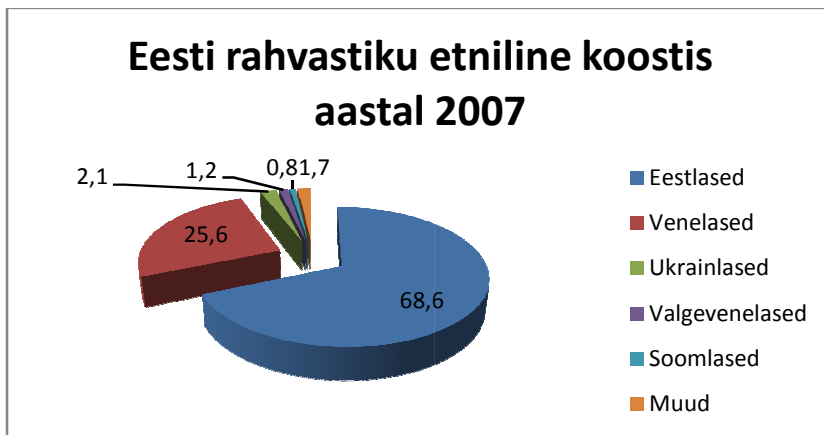
Valgevene kodanikud. Sama koosseisu on tähendatud perioodil 2004-2006. Suurima grupi moodustasid määratlemata kodakondsusega isikud (2007. aasta 1. jaanuari seisuga – 119 204 isikut – 54,34%), kellele järgnesid Vene Föderatsiooni (91 561 isikut – 41,74%), Ukraina (4468 isikut – 2,04%) ja Valgevene Vabariigi kodanikud (1336 – 0,61%). Seaduslikult Eestis elavate kolmandate riikide kodanike koguarv 2007. aasta 1. jaanuari seisuga oli 219 347 inimest 1 342 409 inimesest, mis on Eesti kogurahvaarv (16,34% rahvastikust).

Joonis 2

Seisuga 1. jaanuar 2007 oli Eesti rahvastiku etniline koostis järgmine: eestlased 68,6 %, venelased 25,6 %, ukrainlased 2,1 %, valgevenelased 1,2 %, soomlased 0,8 %, muud rahvused 1,7 %.¹² See pilt ei ole võrreldes 2006. aastaga (eestlased 69%, venelased 26%, ukrainlased 2%, soomlased 1%, valgevenelased 1%, muud rahvused 1%) muutunud¹³.

Joonis 3

¹² Eesti Statistikaamet <http://www.stat.ee/34267>

¹³ Eesti Statistikaamet <http://www.stat.ee/34267>

3.1.3 Elamisload: 2007. aastal välja antud esmased load

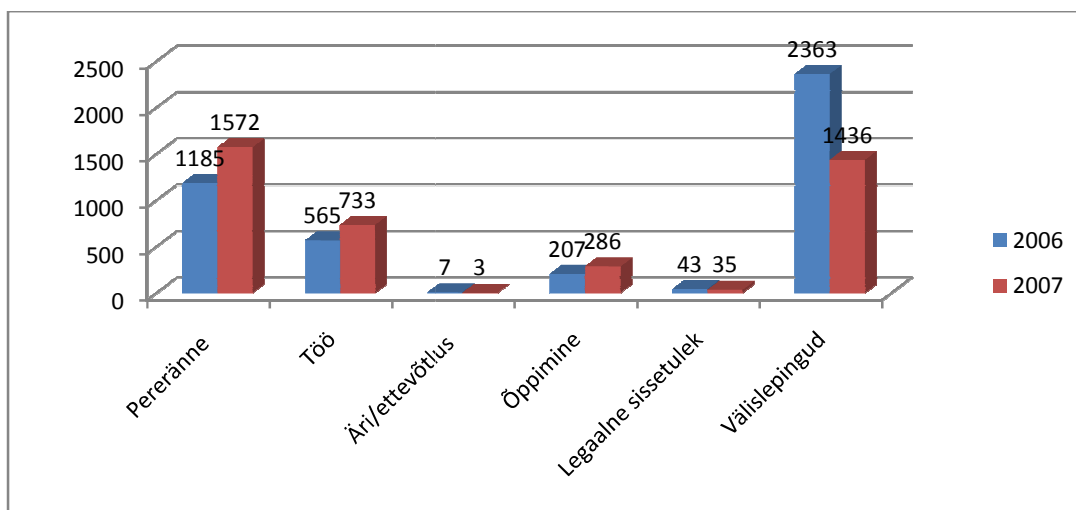
Kuidas muutus elamislubade koguarv 2007. aastal võrreldes eelmise aastaga? Tooge välja muutuste põhjused (õiguslikud, poliitilised, administratiivsed muutused jt). Antud osas tuleks välja tuua ainult esmaseid elamislubasid puudutavad andmed ja mitte eelnevatel aastatel välja antud elamislubade pikendust puudutavad andmed.

2007. aastal langes esmaste elamislubade arv võrreldes 2006. aastaga 20%. Kui 2006. aastal oli esmakordselt väljastatud elamislubade arv 5 066, siis anti 2007. aastal ainult 4065 esmast elamisluba, mis on vähem ka 2005. aasta vastavast näitajast (5430 elamisluba).

Elamislubade andmise alused on sätestatud „Välismaalaste seaduses“. 2007. Aastal olid elamislubade alused ja nende alusel esmakordselt väljastatud elamislubade arv järgmine:

- Pereränne 1572 (2006. aastal 1185) – 38,70 %
- Töö 733 (2006. aastal 565) – 18,04 %
- Äri/ettevõtlus 3 (2006. aastal 7) – 0,07 %
- Õppimine 286 (2006. aastal 207) – 7,00 %
- Legaalne sissetulek 35 (2006. aastal 43) – 0,86 %
- Välislepingud 1436¹⁴ (2006. aastal 2363¹⁵). – 35,33 %

Joonis 4 Esmased elamisload

¹⁴ KMA vastuskiri 1. juulist 2009.

¹⁵ Välislepingud puudutavad välismaalasi, kes asusid Eestisse elama enne 1. juulit 1990 ning ei ole peale seda kuupäeva teise riiki lahkunud ja kelle suhtes ei ole tehtud elamisloa või elamisloa pikendamise andmisest keeldumise otsust või kelle elamisluba ei ole tunnistanud kehtetuks „Välismaalaste seaduse“ § 11¹ lg 2 p 10 alusel.

Kaks peamist väljastatud elamislubade kategooriat olid pereränne (38,70% kõigist esmastest elamislubadest) ja välislepingud (35,33%). Andmete kohaselt leidis koguarvu peamine langus aset kategoorias „Välislepingud“ samas kui teistes kategooriates täheldati väikest langust.

Välislepingute kategooriat võib pidada üsna eriliseks elamisloa taotlemise aluseks. Algselt võeti see kasutusele eesmärgiga anda elamisloa taotlemiseks õiguslik alus niinimetatud Venemaa sõjaväepensionäridele, st. endistele Nõukogude armee ohvitseridele, kes jäid tegevteenistusest pensionile. Osad neist inimestest ning nende pereliikmetest jäid Eestisse. Selle kategooria inimestel on õigus taotleda elamisluba vaid Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahel sõlmitud välislepingu alusel.

Samasse kategooriasse kuuluvad ka Eestis vangis olevad välisvangid. Samuti kuuluvad välislepingute alla näiteks mungad, nunnad ja rahvusvaheliste organisatsioonide vabatahtlikud, kes soovivad taotleda Eesti elamisluba. Lisaks sellele kasutatakse seda alust ka Eestisse enne 1. juulit 1990 elama asunud kuid hetkel Eesti kodakondsuse või muu Eestis viibimise õigusliku aluseta isikute staatuse legaliseerimiseks. Ka teistel gruppidel, nt. etnilistel eestlastel on õigus taotleda ajutist elamisluba, mis on ainus elamisluba, mida antud alusel taotleda saab.¹⁶

Eesti Kodakondsus- ja Migratsiooniamet ei oska anda selget vastust küsimusele miks on välislepingute alusel antavate esmaste elamislubade arv 2007. aastal vähenenud. Samas oletab KMA, et selle põhjuseks võib olla asjaolu, et 2007. aastal vähenes kohalike inimeste arv, kellel oli vaja oma Eestis olemist legaliseerida kuna enamus selliseid isikuid taotlesid ja said oma legaalse staatuse aastatel 2004-2006.¹⁷

---

¹⁶ „Välismaalaste seadus“ § 12, lg 1 p 5.

¹⁷ KMA vastuskiri 24. augustist 2009

3.2 Konteksti tõlgendamine (õiguslikud, poliitilised ja rahvusvahelised faktorid)

3.2.1 Mis on olnud Eesti olulisemad arengusuunad- ja trendid migratsioonipoliitika vallas võrreldes eelmise aastaga (poliitilised hoiakud; uued või täiendatud seadused; protseduurilised muudatused; jt)? Andke sellest lühike ülevaade.

Üks olulisemaid sündmusi migratsioonipoliitika vallas 2007. aastal oli liitumine Schengeni viisaruumiga, mis leidis aset 21. detsembril 2007. See tõi kaasa olulisi muudatusi nii rände- ja varjupaigategemadega tegelevate ametkondade jaoks kui ka õigusaktides ja protsessides:

- 1) Schengeni õigusruumi täisliikmena hakkas Eesti välja andma Schengeni viisapid, mille alusel isikutel on õigus kõikidesse Schengeni liikmesriikidesse siseneda ning seal viibida;
- 2) Eesti viis oma osa Euroopa Liidu välispiirist vastavusse Schengeni välispiirile esitatavate kriteeriumitega.

Jaanuaris 2007 jõustus Nõukogu määrus nr 1932/2006. Selle tulemusena said kodakondsuseta isikud, kelle elukohaks on Euroopa Liidu liikmesriik ning kellele mainitud liikmesriik on väljastanud reisidokumendi, õiguse reisida Schengeni ühises viisaruumis viisavabalt. Viisanõudest loobumise peamiseks tingimuseks on legaalne elukoht ühes Euroopa Liidu liikmesriikidest. Selle määrusega sätestatud viisavabastus annab õiguse viibida Schengeni liikmesriigis kuni kolm kuud kuuekuulise perioodi jooksul ning see ei võimalda töötamist.

2007. aastal võeti Eesti seadusandlusesse üle kolm Euroopa Liidu rändepoliitikat puudutavat direktiivi:

- 01.02.2007 jõustus „Välismaalaste seaduses” Euroopa Liidu Nõukogu direktiiv 2004/81/EÜ, elamisloa väljaandmise kohta pädevate asutustega koostööd tegevatele kolmandate riikide kodanikele, kes on inimkaubanduse ohvrid või kelle ebaseaduslikule sisserändele on kaasa aidatud;
- 01.12.2007 jõustus „Välismaalaste seaduses” Euroopa Liidu Nõukogu direktiiv 2004/114/EÜ, kolmandate riikide kodanike riiki lubamise kohta õpingute, õpilasvahetuse, tasustamata praktika või vabatahtliku teenistuse eesmärgil;
- 01.12.2007 jõustus „Välismaalaste seaduses” Euroopa Liidu Nõukogu direktiiv 2005/71/EÜ, kolmandate riikide kodanike teadusuuringute eesmärgil riiki lubamise erimenetluse kohta.

Järgmised muudatused viidi sisse siseriiklikus seadusandluses:

- 01.07.2007 jõustus „Välismaalaste seaduse” muudatus, millega kehtestati integratsiooninõue pikaajalise elaniku staatuse taotlemisel.¹⁸ Nimetatud nõudesätetamine oli seotud Euroopa Liidu Nõukogu direktiiviga 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta;
- 2007. aastal töötati välja mehhanismid tööjõu vaba liikumise lihtsustamiseks „Välismaalaste seaduses“. Seaduse uus redaktsioon jõustus 2008. aastal.
- 01.07.2007 jõustus „Riigipiiri seaduse“ muudatus, mis tulenes vajadusest võtta üle Euroopa Liidu nõukogu direktiiv 2004/82/EÜ veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid¹⁹ ja tõhustada siseriiklikke meetmeid kuritegevuse (sh terrorism) vastases võitluses. Direktiivi eesmärk on tõhustada kontrolli ebaseadusliku sisserände üle ja parandada piirikontrolli.

Samuti jõustusid kaks olulist rahvusvahelist lepet Vene Föderatsiooniga, mõlemad 1. juunil 2007:

- 1) Euroopa Liidu ja Vene Föderatsiooni vaheline viisalihtsustusleping. Selle lepingu eesmärgiks on vastastikkuse põhimõtte alusel lihtsustada lühiajaliste viisade andmist Euroopa Liidu ja Vene Föderatsiooni kodanikele eesmärgiga tugevdada majandus-, kultuuri- ja teadussidemeid;
- 2) Euroopa Liidu ja Vene Föderatsiooni vaheline tagasivõtuleping.

3.2.2 Millised olid riigis viibimist lubavad alused ja millised olid riigis viibimist keelavad alused 2007. aastal?

Eestisse saabumiseks ja Eestis viibimiseks peab välismaalasel olema seaduslik alus. Vastavalt „Välismaalaste seadusele” on välismaalase Eestis viibimise seaduslikud alused:

- 1) Eesti elamisluba;
- 2) Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni, välja arvatud Eesti, pädeva asutuse poolt antud elamisluba;
- 3) Eesti viisa;
- 4) Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni, välja arvatud Eesti, pädeva asutuse poolt antud Euroopa Liidu ühtne viisa;
- 5) välislepingust tulenev õigus Eestis viibida;
- 6) Vabariigi Valitsuse otsusest viisanõudest loobumise kohta tulenev õigus Eestis viibida;

¹⁸ „Välismaalaste seadus” §14⁵

¹⁹ ELT L 261, 06.08.2004 lk 24; http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/oj/2004/l_261/l_26120040806en00240027.pdf

- 7) vahetult seadusest, kohtulahendist või haldusaktist tulenev õigus või kohustus Eestis viibida;
- 8) Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluva riigi pädeva asutuse poolt antud elamisluba või tagasisõiduviisa.

Elamisluba:

Tähtajalise elamisloa võib anda välismaalasele:

- 1) töötamiseks;
- 2) ettevõtluseks;
- 3) õppimiseks õppeasutuses vastavalt õppeasutuse taotlusele;
- 4) elama asumiseks Eestis alaliselt elava lähedase sugulase juurde;
- 5) kelle püsiv legaalne sissetulek tagab tema äraelamise Eestis;
- 6) kelle elamisloa taotlus põhineb välislepingul.
- 7) Välismaalasele, kes on abielus Eestis alaliselt elava isikuga, võib anda tähtajalise elamisloa.
- 8) Välisriigi relvajõududes teeninud, sealt reservi arvatud või erru läinud välismaalasele, kelle suhtes kohaldub «Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vaheline kokkulepe Vene Föderatsiooni relvajõudude pensionäride sotsiaalsete tagatiste küsimustes Eesti Vabariigi territooriumil» (RT II 1995, 46, 203), samuti tema abikaasale ja alaealisele lapsele antakse tähtajaline elamisluba ja seda pikendatakse juhul, kui välismaalane ei ohusta Eesti riigi julgeolekut.²⁰

Elamisluba ei anta ega pikendada välismaalasele:

- 1) kes on esitanud valeandmeid (sealhulgas oma varasema tegevuse kohta) viisa, elamis- või tööloa taotlemisel või nende pikendamise taotlemisel;
- 2) kes ei järgi põhiseaduslikku korda ning ei täida Eesti seadusi;
- 3) kelle tegevus on olnud või on põhjendatud alus arvata, et see on olnud või on suunatud Eesti riigi ja tema julgeoleku vastu;
- 4) kes on õhutanud või õhutab või on põhjendatud alus arvata, et ta on õhutanud või õhutab rahvuslikku, rassilist, usulist või poliitilist vihkamist või vägivalda;
- 5) kes on toime pannud kuriteo, mille eest talle on mõistetud vabadusekaotus kestusega üle ühe aasta ja kelle karistus ei ole kustunud või kustutatud või karistusandmed ei ole karistusregistrist kustutatud;
- 6) kes on välisriigi relvajõudude tegevteenistuses või tema abikaasale ja alaealisele lapsele;
- 7) kes on teeninud kaadrisõjaväelasena välisriigi relvajõududes, sealt reservi arvatud või erru läinud või tema abikaasale ja alaealisele lapsele;

---

²⁰ „Välismaalaste seadus” §12 lg 1

- 8) keda on kriminaalkorras korduvalt karistatud tahtlike kuritegude eest;
- 9) kelle kohta on andmeid või on põhjendatud alus arvata, et ta kuulub kuritegelikku ühendusse, et ta on seotud narkootikumide või psühhotroopsete ainete või isikute ebaseadusliku toimetamisega üle riigipiiri, et ta kuulub terroristlikku ühendusse või on toime pannud terroristliku akti või et ta on seotud rahapesuga;
- 10) kes töötab või on põhjendatud alus arvata, et ta töötab välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses, või ta on olnud või on põhjendatud alus arvata, et ta on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses ning tema vanus, auaste või muud asjaolud ei välista tema kutsumist teenistusse tema kodakondsusjärgse riigi julgeoleku- või relvajõududesse või teistesse relvastatud formeringutesse või tema abikaasale ja alaealisele lapsele;
- 11) kes on saanud või on põhjendatud alus arvata, et ta on saanud eriväljaõppe või eriettevalmistuse dessantoperatsioonideks või diversiooni või sabotaaži alal või muu eriväljaõppe, mille käigus omandatud teadmisi ja oskusi saab vahetult rakendada illegaalsete relvaformeringute ülesehitamisel või väljaõppel või tema abikaasale ja alaealisele lapsele;
- 12) kes on osalenud või on põhjendatud alus arvata, et ta on osalenud karistusoperatsioonides tsiviilelanikkonna vastu või tema abikaasale ja alaealisele lapsele;
- 13) kelle puhul on põhjendatud alus arvata, et ta on toime pannud inimsusevastaseid kuritegusid või sõjakuritegusid;
- 14) kelle suhtes kehtib sissesõidukeeld.²¹

2007. aastal välja antud elamislubasid puudutav statistika on toodud aruande kolmanda osa sissejuhatuses ning punktis 3.1.3.

Tähtjalise elamisloa andmisest keelduti 57 juhul (enamasti oli tegemist Venemaa kodanikega - 63%), 30 juhul keelduti elamisloa pikendamisest (enamasti oli tegemist Venemaa kodanikega - 67%) ja 148 juhul keelduti pikaajalise elamisloa andmisest (enamasti oli tegemist Venemaa kodanikega - 53% ja määratlemata kodakondsusega isikutega - 29%).²²

Viisa:

Eestisse sisenemiseks ja riigis ajutiseks viibimiseks väljastatakse kolmanda riigi kodanikule viisa.

Viisa võib anda välismaalasele:

- 1) kellel on kehtiv ja Eesti poolt tunnustatud reisidokument;

²¹ „Välismaalaste seadus“ § 12 lg 4

²² KMA kiri Eesti Migratsioonifondile nr 6-2/2008- 13

- 2) kui on tõendatud tema kavandatava Eestis viibimise eesmärk ja põhjus ja need on kooskõlas välismaalase ajutist Eestis viibimist reguleerivates õigusaktides sätestatuga;
- 3) kui on tõendatud, et tema majutus- ja viibimiskulud on Eestis viibimise ajal kaetud;
- 4) kui ta tõendab kavatsust lahkuda Eestist hiljemalt viibimisaja lõppemisel;
- 5) kui on tõendatud, et tema kulud tagasipöördumiseks oma päritolumaale või Eestist lahkumiseks mõnda teise riiki, kuhu tal on õiguslik alus siseneda, on kaetud;
- 6) kellel on kehtiv tervisekindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise viisa kehtivusaajal.

Viisat ei anta, kui:

- 1) välismaalane on Eestis viibinud kauem kui 90 kalendripäeva viisataotluse esitamisele eelnenud kuue kuu jooksul;
- 2) välismaalane on Eestis toime pannud süüteo;
- 3) välismaalasel on Eestis toimepandud süüteo eest mõistetud rahaline karistus tasumata;
- 4) on kahtlus, et välismaalase Eestisse saabumise eesmärk ei vasta väidetavale eesmärgile;
- 5) on kahtlus, et välismaalane ei lahku viisa lõppemise järel Eestist;
- 6) on kahtlus, et välismaalane võib rikkuda viisa tingimusi;
- 7) välismaalase usaldusväärsuses on põhjust kahelda;
- 8) viisa taotlemine ei ole põhjendatud;
- 9) välismaalasele viisa andmist ei kooskõlasta siseministri määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutus;
- 10) ilmnevad muud viisa andmist välistavad asjaolud.²³

2007. aastal registreeriti kokku e 63 220 viisakutset, millest 43 605 olid individuaalsed viisakutsed ning 19 615 juriidiliste isikute poolt tehtud viisakutsed. Enamus taotlejaid olid pärit Venemaalt, Ukrainast ja Valgevenest. Peamisteks viisakutsete põhjusteks olid: sugulaste või sõprade külastamine ja kultuuri- või ärireisid. 2007. aastal väljastas Eesti Vabariik kokku 114 765 viisat.²⁴

2007. aastal keelduti eraisikute viisakutsete kinnitamisest 62 korral (enamasti Venemaa kodanike puhul – 60%) ning juriidiliste isikute viisakutsete kinnitamisest 31 korral (peamiselt Venemaa, Ukraina ja Valgevene kodanike puhul). Peamisteks viisakutse kinnitamisest

²³ „Välismaalaste seadus“ §10⁹ ja 10¹⁰

²⁴ Välisministeeriumi vastus 5. augustist 2009

keeldumise põhjusteks olid viisa andmisest keeldumise aluse asjaolud. Keeldumist põhjendavateks asjaoludeks olid ka kutsuvale poolele esitatavatele nõuetele mittevastamine.²⁵

3.2.3 Tooge välja Euroopa/rahvusvahelisi faktorid, mis seletavad rändealaseid muutusi Teie liikmesriigis võrreldes eelmise aastaga.

Kuna Eesti võttis 1. mail 2004 Euroopa Liiduga liitudes endale kohustuse võtta Euroopa Nõukogu direktiivid üle Eesti õigusesse, siis jätkas Eesti ka 2007. aastal Euroopa Liidu õiguse transponeerimist Eesti õigusesse.

Liitumine Schengeniga oli omakorda 2007. aastal Eestis üks peamisi rännet mõjutanud asjaolusid.

---

²⁵ KMA kiri Eesti Migratsioonifondile nr 6-2/2008- 13

4. RIIGIPIIRILT TAGASISAATMISED, KINNIPIDAMISED JA RIIGIST VÄLJASAATMISED

Riigipiiri julgeoleku poliitika, illegaalse sisserände vastu võitlemises ja selle ennetamises ning ebaseaduslikult riigis viibivate välismaalaste väljasaatmises mängib keskset rolli Eesti Piirivalveamet.

2007. aasta olulisteks teemaks olid jätkuv ettevalmistus Schengeni viisaruumiga ühinemiseks. Esimesed ettevalmistused Schengeni alaga ühinemiseks algasid 1998. aastal koos peamiste ettevalmistustega Euroopa Liiduga ühinemiseks. Aktiivsemalt alustati Eestis ettevalmistuste tegemisega 2005. aasta sügisel. Selleks, et liituda Schengeni õigusruumiga, tuli Eestil läbida Schengeni hindamised. Eesti läbis need aastatel 2006 ja 2007. Euroopa Nõukogu Schengeni hindamise töörühm võttis vastu Eesti mere- ja õhupiiri, andmekaitse, viisatöö, politseikoostöö ja Schengeni infosüsteemi hindamisraportid. 2007. aastal olid kaks olulisimat Schengeni alaga liitumiseks vajalikku hindamist Eestis:

- järelhindamised andmekaitse, riigipiiri ja lennujaamade osas 2007;
- Schengeni infosüsteemi hindamine 24.-28. septembril 2007.²⁶

4.1 Statistika analüüs ja tõlgendamine

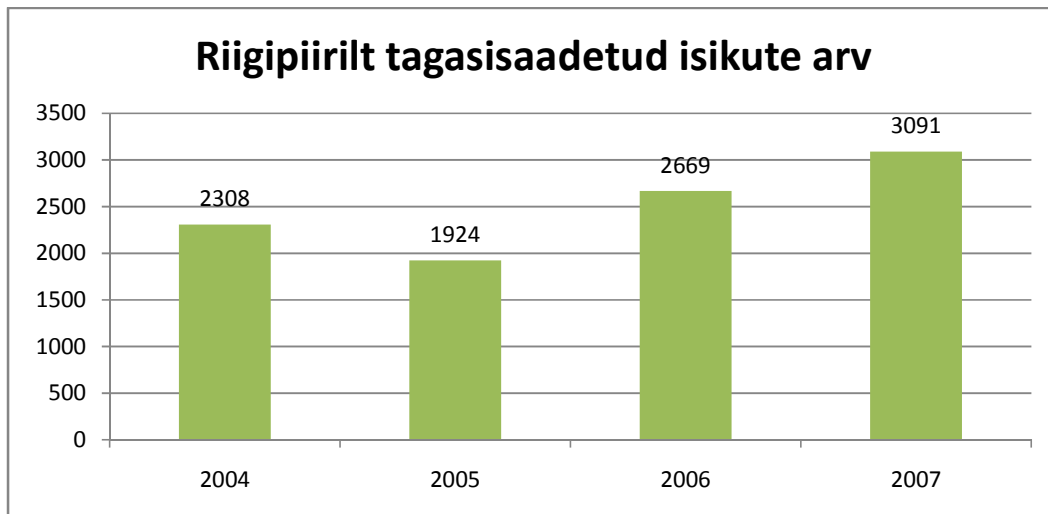
4.1.1 Palun kirjeldage arenguid/trende, mis mõjutasid riigipiirilt tagasisaadetud välismaalaste arvu 2007. aastal ja võrrelge eelneva aastaga. Kas on muutusi ka riigipiirilt tagasisaadetud isikute kodakondsuses võrreldes eelmise aastaga? Kui võimalik, andke sellele muutusele selgitus.

Piirilt tagasisaadetud isikute arv jätkas tõusmist ka 2007. aastal. Võrreldes aastaga 2006, kui piirilt saadeti tagasi 2 669 isikut, oli 2007. aastal piirilt tagasi saadetud isikute arvuks 3 091.²⁷ Alates 2005. aastast on riigipiirilt tagasi saadetud isikute arv iga aasta selgelt kasvanud.

²⁶ Eesti Siseministeeriumi trükis "Schengen", detsember 2007

²⁷ Eesti Piirivalveameti vastuskiri 27. märtsist 2009

Joonis 5

Kui 2005. aastal oli riigipiirilt tagasisaadetute arv võrreldes 2004. aastaga languses (17%), siis 2006. aastal hakkas see arv jällegi kasvama (38%) ning järgneval aastal (2007) kasvas see veelgi peaaegu 16% võrra.

Jällegi saadeti suurim arv isikuid tagasi merepiirilt (2 616 tagasisaadetut), samas kui maismaapiirilt tagasisaadetuid oli 414 ning lennujaamadest saadeti tagasi 61 isikut. Nagu ka eelmisel aastal tulenes tagasisaadetud isikute arvu kasv peamiselt Eesti sadamates peatuvate laevade meeskonnaliikmetest, kes soovisid mõneks ajaks laevalt lahkuda ilma Eesti territooriumile sisenemise õigust andva viisata.

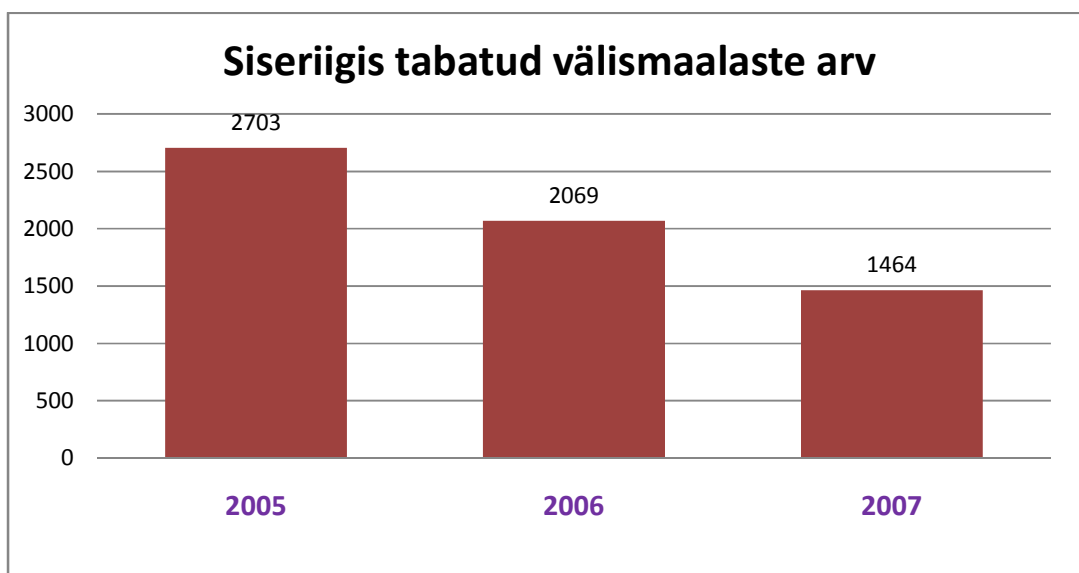
Nagu 2005. ja 2006. aastal oli tagasisaadetavate hulgas enim India (1 739), Filipiinide (349) ja Venemaa (331)²⁸ kodanikke. Eelneval aastal (2006) olid vastavad arvud 1 017 India kodanikku, 301 Filipiinide kodanikku ja 261 Venemaa kodanikku. Seega on Eesti piirilt tagasisaadetud isikute kodakondsus aastate jooksul samaks jäänud.

²⁸ Eesti Piirivalveameti vastuskiri 27. märtsist 2009

4.1.2 *Palun kirjeldage arenguid/trende, mis mõjutasid siseriigis tabatud ebaseaduslikult riigis viibivate isikute arvu 2007. aastal võrreldes eelmise aastaga. Kas 2007. aastal on olnud muutusi ka siseriigis tabatud ebaseaduslikult riigis viibivate isikute kodakondsuses? Kui võimalik, andke sellele muutusele selgitus.*

2007. aastal peeti Eestis kinni 1 464 välismaalast, st. ebaseaduslikult riigis viibivat kolmanda riigi kodanikku.²⁹ Võrreldes 2006. aastaga (2 069 tabatud isikut) vähenes see arv peaaegu 30% võrra. 2005. aastal oli siseriigis tabatud välismaalaste arv 2 703. 2006. aastal langes see arv 25% võrra. Sama tendents jätkus 2007. aastal.

Joonis 6

Sellised suured arvud ei tähenda, et enamik ebaseaduslikult riigis viibivatest isikutest sisenesid riiki ebaseaduslikult või et oleks olnud massiline ebaseadusliku sisserände vool. 2004. aastal loodi seaduslik alus migratsiooniinspektorite tegevusele Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti haldusalas. Varem olid nad ainult kontoritöötajad ning aktiivselt tegelesid illegaalide otsimisega ainult piirivalvurid ning politseinikud. 2005. aastal oli siseriigis tabatud ebaseaduslikult viibinud isikute arvu tõus just tänu sellele, et migratsiooniinspektorid asusid tööle. Samuti jätkus juba 2004. aastal alanud elamislubade pikendamise kampaania (sellele aastale langes palju elamisloa kehtivuse tähtaegu). Mõnedel juhtudel selgus, et isiku elamisloa kehtivus on lõppenud enne, kui ta pikendamistaotluse KMA'le edastas. Seega viibis isik Eestis illegaalselt ning ta võeti arvele kui illegaal. 2006. aasta oli eelmise aasta kampaania järellainetus.³⁰ 2007. aastaks said enamik ajutisi elamislubasid pikendatud.

²⁹ KMA vastuskiri 2. aprillist 2009

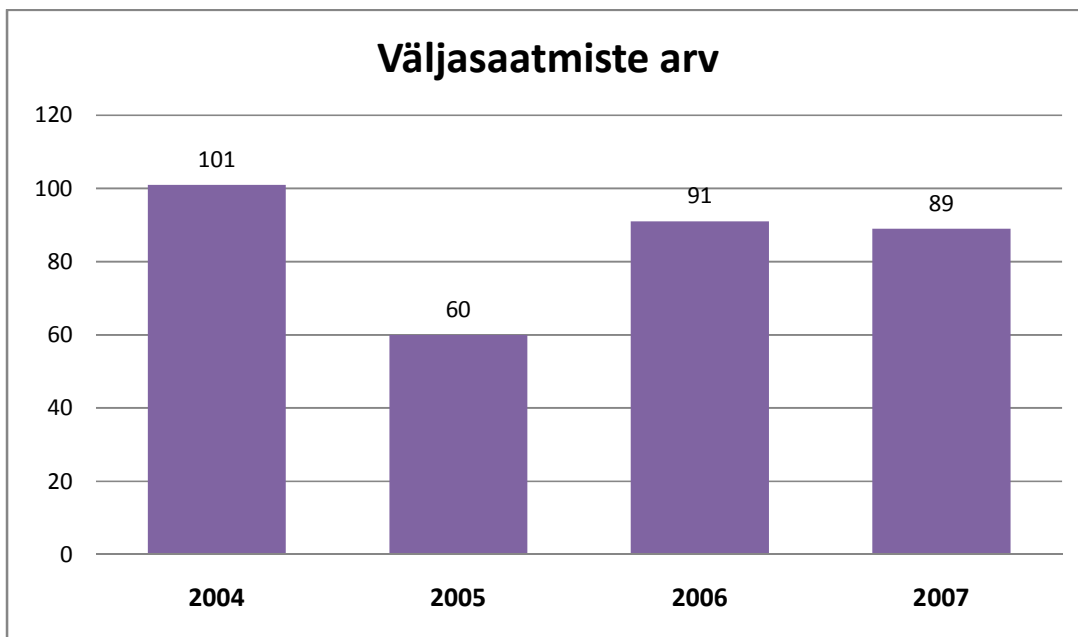
³⁰ KMA kiri Eesti Migratsiooni fondile nr. 6-2/2008-24

Kinnipeetud isikute grupid kodakondsuse järgi on jäänud samaks. Nii 2007. kui ka 2006. aastal oli kõige rohkem määratlemata kodakondsusega isikud – 883 (2006. aastal – 1 439), Vene Föderatsiooni kodanikke – 421 (2006. aastal oli neid 489) ja Ukraina kodanikke – 66 (2006. aastal – 47).³¹

4.1.3 Palun kirjeldage arenguid/trende, mis mõjutasid riigist välja saadetud isikute arvu 2007. aastal võrreldes eelmise aastaga. Kas on muutusi riigis ebaseaduslikult viibimise tõttu riigist välja saadetud isikute kodakondsuses? Kui võimalik, andke sellele muutusele selgitus.

Riigist välja saadetud isikute arv ei ole perioodil 2004-2007 olnud stabiilne. 2007. aastal oli riigist välja saadetud isikuid 89³², samas kui 2006. aastal oli väljasaadetuid 91. Seega on muutused olnud suured. Samas, kui vaadelda 2004. ja 2005. aasta näitajaid, on riigis ebaseaduslikult viibivate ja riigist välja saadetud isikute arv pidevalt langenud, kuid 2006. aastal see arv jällegitõusis teatud määral. 2004. aastal saadeti välja 101 isikut ning 2005. aastal 60 ebaseaduslikult riigis viibivat isikut.

Joonis 7

³¹ KMA vastuskiri 2. aprillist 2009

³² Eesti Piirivalveameti vastuskiri 27. märtsist 2009

Väljasaatmise numbrite muutumisel üldist seletust ei ole. Nimetatud arv sõltub sellest, mis riigi kodanikud on riigis ebaseaduslikult viibinud ja kas vastavad riigid, kuhu väljasaadetav saadetakse, soovivad väljasaatmisel koostööd teha.³³

Üldiselt on peamised väljasaadetavate riigid jäänud samaks, enim väljasaadetavaid on pärit Vene Föderatsioonist (36), Ukrainast (11), määratlemata kodakondsusega isikud (9) ja Moldovast (9). Need isikud olid peamiselt viisarežiimi rikkujad.³⁴

4.1.4 Kas riigipiirilt tagasi saadetud isikute, siseriigis tabatud riigis ebaseaduslikult viibivate isikute ja riigist välja saadetud riigis ebaseaduslikult viibinud isikute kodakondsuses on olnud 2007. aastal muudatusi või on mõnes eelpool mainitud kategoorias mõne riigi kodakondsus enam esindatud kui teises. Kui võimalik, andke sellele põhjendus.

Kõigis kolmes kategoorias (riigipiirilt tagasi saadetud isikud, siseriigis tabatud riigis ebaseaduslikult viibivad isikud, riigist välja saadetud riigis ebaseaduslikult viibinud isikud) moodustasid suurima grupi Vene Föderatsiooni kodanikud. Peamiselt on selle põhjuseks mõlema riigi geograafiline asukoht ja ajalooline taust. Mõnikord jäävad Venemaa kodanikud siia ka peale viisa tähtaja lõppu, mis tähendab seda, et nad rikuvad viisarežiimi.

Kui varjupaigataotlejad välja jätta, siis moodustab suurima osa Euroopa riikide ja ka Eesti rändevoogudes pereränne. Euroopa riikides on pereränne ka suurimaks ebaseadusliku sisserände allikaks. Kuigi Eestis selle kohta täpsed andmed puuduvad, ei ole, arvestades migrantrahvastiku üldisi käitumistendentse, alust arvata, et see oleks Eestis teisiti.

Teise suurema rändeliigi moodustab Eestisse saabumine ebaseadusliku töötamise eesmärgil. Sageli saavad sellised isikud viisa alusel ning töötavad ebaseaduslikult, jäädes ka pärast viibimise lõppemist ebaseaduslikult Eestisse.³⁵

2007. aastal esines kolm peamist ebaseadusliku rände tüüpi: võltsitud dokumentide kasutamine piiriületusel, ebaseaduslik sisenemine piiriületuspunktide ja piiripunktide vahel ning seaduslik riiki sisenemine turistiviisa alusel. Viimase puhul tuleb märkida, et need isikud jäävad peale turistiviisa lõppemist ebaseaduslikult riiki ja ka töötasid siin. 2007. aastal uusi ebaseadusliku sisserände trende Eestis ei täheldatud.

³³ Siseministeeriumi kiri Eesti Migratsioonifondile nr 6-2/2008-27

³⁴ Eesti Piirivalveameti vastuskiri 27. märtsist 2009

³⁵ KMA arengusuunad aastatel 2006-2010, Kodakondsus- ja Migratsiooniamet www.mig.ee

Samas täheldati huvitavat fenomeni seoses Moldova kodanikega. Eesti piiril esitasid nad kaks passi, millest üks oli õige Moldova pass ja teine võltsitud Eesti pass väites seega, et nad on mõlema riigi kodanikud. Nende inimeste sihtpunktiks olid Ühendkuningriik ja Iirimaa, kuhu nad olid teel, et jääda sinna elama ja töötama.

Ukraina kodanikud sisenesid sageli Eestisse seaduslikult turistiviisa alusel, kuigi nende saabumise tegelikuks põhjuseks oli lühiajaline ebaseaduslik töö, mis keskmiselt kestis 6 kuud. Peale seda pöördusid nad tagasi oma koduriiki. Sellise saabumise peamiseks põhjuseks on Ukrainas saadava töötasu suhteliselt madal tase ning ebastabiilne majandusolukord.³⁶

4.2 Konteksti tõlgendamine (Õiguslikud, poliitilised ja rahvusvahelised faktorid)

4.2.1 Illegaalset immigratsiooni puudutavad uued seadused või seaduse redaktsioonid, mis jõustusid 2007. aastal. Palun kirjeldage olulisimaid poliitikamuudatusi, mis puudutavad sissesõidukeeldu või tagasipöördumist, võrreldes eelmise aastaga.

„Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadus“ reguleerib välismaalaste Eestist väljasõidu kohustuse ning Eestisse sissesõidu keelu ning välismaalaste Eestit läbiva transiidi alused ja protseduuri.

Eesti Piirivalveameti töö ja piiri ületavate isikute kohustused on reguleeritud „Riigipiiri seadusega“. See seadus sätestab Eesti riigipiiri mõiste, riigipiiri määramise ja tähistamise, piirirežiimi ning vastutuse piirirežiimi rikkumise ja illegaalse piiriületuse korral.

„Riigipiiri seaduse“ muudatus jõustus 1. juulil 2007 mille väljatöötamise tingis vajadus harmoniseerida direktiiv 2004/82/EÜ veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid³⁷ ja tõhustada siseriiklikke meetmeid kuritegevuse (sh terrorism) vastases võitluses. Nimetatud direktiivi eesmärk on tõhustada kontrolli ebaseadusliku sisserände üle ja parandada piirikontrolli.

Direktiivist tulenevalt kohustab „Riigipiiri seaduse“ muudatus lennuettevõtjaid esitama piirivalvele andmed väljastpoolt Euroopa Liitu Eestisse ja Eestist väljapoole Euroopa Liitu veetavate reisijate

³⁶ Eesti Piirivalveameti vastuskiri, 3. augustist 2009

³⁷ OJ L 261, 06.08.2004 p 24; http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/oj/2004/l_261/l_26120040806en00240027.pdf

kohta. Lennureisijate kohta teabe edastamine annab piirivalvele võimaluse kontrollida reisijaid välispiiril elektrooniliste nimekirjade alusel enne reisijate piirile saabumist. Euroopa Liidu õigusaktide kohaselt ei kohaldata tavaolukorras põhjalikku kontrolli Euroopa Liidu kodanikele, välja arvatud juhul kui esineb kahtlus isiku või dokumendi osas. Samas ei tohiks isikute vaba liikumise tagamine ohustada riigi julgeolekut.

Seaduse muutmine annab Eestile kui Euroopa Liidu välispiiril asuvale riigile võimaluse parandada tõhusust Eestile ja teistele Euroopa Liidu kodanikele potentsiaalselt ohtlike isikute kontrollimisel.³⁸

Euroopa Liidu ja Vene Föderatsiooni vahel sõlmitud tagasivõtmise lepe jõustus 1. juunil 2007 ning seda või pidada kõige olulisemaks muutuseks ebaseaduslikku rännetpuudutavas seadusandluses.³⁹

4.2.2 Illegaalset immigratsiooni puudutavad menetluslikud muudatused, mis jõustusid 2007. aastal. Palun kirjeldage protseduurilisi muutusi, mis puudutavad tuvastatud illegaalset riiki sisenemist, riigis viibimist või tagasipöördumist, võrreldes eelmise aastaga. Lisage muudatused, mis on administratiivsete ja õiguslike arengusuundade tulemuseks.

2007. aastal illegaalset sisserännet puudutavaid protseduurilisi muutusi ei olnud.⁴⁰

4.2.3 Tooge välja Euroopa või rahvusvahelisi faktorid, mis seletavad illegaalse immigratsioonilaseidmuudatusi Teie liikmesriigis 2005. aastal?

1. juunil 2007 jõustunud Euroopa Liidu ja Vene Föderatsiooni vahel sõlmitud tagasivõtmise lepet, võib pidada olulisimaks muudatuseks illegaalset sisserännet puudutavas seadusandluses.

---

³⁸ Riigipiiri seaduse muutmise seaduse eelnõu 2-1-1/4509

³⁹ <http://www.siseministeerium.ee/31892>

⁴⁰ Eesti Piirivalveameti vastuskiri 3. augustist 2009

5. VALIKULINE: MUUD ANDMED JA TEAVE

➤ Naturalisatsioon

Kodakondsuse seaduse paragrahv 2 kohaselt Eesti kodakondsus:

- 1) omandatakse sünniga (*jus sanguinis*);
- 2) saadakse naturalisatsiooni korras;
- 3) taastatakse isikule, kes on kaotanud Eesti kodakondsuse alaealisena;
- 4) kaotatakse Eesti kodakondsusest vabastamise, selle äravõtmise või mõne muu riigi kodakondsuse vastuvõtmisega.

Välismaalane, kes soovib saada Eesti kodakondsust peab vastama kodakondsuse seaduses sätestatud tingimustele ning täitma seadusega kehtestatud nõudmised.

Välismaalasel on õigus esitada avaldus Eesti kodakondsuse saamiseks naturalisatsiooni korras, kui:

- ta on asunud Eestisse elama enne 1. juulit 1990 ning omab avalduse esitamise hetkel kehtivat elamisluba;
- ta omab avalduse esitamise hetkel pikaajalise elaniku elamisluba või alalist elamisõigust.

Kui vähemalt üks eeltingimustest on täidetud, peab välismaalane enne oma Eesti kodakondsustaotluse esitamist täitma ka alljärgnevad tingimused:

- olema vähemalt 15-aastane;
- omama üldist eesti keele oskust, mis on vajalik igapäevaelus;
- olema elanud enne taotluse esitamist Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel vähemalt kaheksa aastat, sellest viimased viis aastat püsivalt;
- tundma Eesti Vabariigi põhiseadust ja kodakondsuse seadust;
- omama registreeritud elukohta Eestis;
- omama legaalset püsivat sissetulekut, mis tagab tema ja tema ülalpeetavate äraelamise;
- olema lojaalne Eesti riigile;
- andma vande: "Taotledes Eesti kodakondsust, töotan olla ustav Eesti põhiseaduslikule korrale."

Eesti kodakondsuse taotlemiseks peab isik läbima eksami Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise osas ning eesti keele taseme eksami.

Järgmised inimesed on eksami sooritamisest vabastatud:

- piiratud teovõimega täiskasvanud;
- isikud, kes oma tervise seisundi tõttu ei ole võimeline eksamit osaliselt või täies mahus sooritama.

Isik, kes ei ole oma tervise seisundi ei ole võimeline eksamit sooritama peab esitama koos oma avaldusega ekspertkomisjoni otsuse, millega ta eksami sooritamisest osaliselt või täielikult vabastatakse.

Kui isik on omandanud põhi-, kesk- või kõrghariduse eesti keeles, on ta vabastatud eesti keele eksami sooritamisest.

Elukoha nõudega sätestatakse, et välismaalane peab olema Eestis elanud elamisloa või elamisõiguse alusel vähemalt viimased kaheksa aastat, sellest viimased viis aastat püsivalt.

2007. aastal keelduti Eesti kodakondsuse andmisest 38 isiku puhul samas kui 4 228 isikule anti Eesti kodakondsus naturalisatsiooni korras (see on 11% vähem kui 2006. aastal).⁴¹ Võrdluseks, 2006. aastal sai kodakondsuse naturalisatsiooni korras 4 753 isikut ning 48 isiku osas tehti keelduv otsus.

Joonis 8

Suur enamus (93%) isikutest, kellele 2007. aasta jooksul anti Eesti kodakondsus olid eelnevalt määratlemata kodakondsusega (nn. Eesti mittekodanikud). Teise suure grupi moodustasid endised

⁴¹ KMA vastuskiri 1. juulist 2009

Venemaa kodanikud (6,3%), kellele järgnesid Ukraina kodanikud. Kahjuks puudub informatsioon uute Eesti kodanike vanuselise ja soolise jaotuse kohta.

Eesti kodakondsuse seadus sätestab kodakondsuse andmise eriliste teenete eest. Kodakondsuse seaduse paragrahv 10 kohaselt võidakse Eesti kodakondsus eriliste teenete eest anda mitte rohkem kui kümnele isikule aastas. 2007. aasta jooksul anti Eesti kodakondsus eriliste teenete eest viiele isikule.⁴²

Eesti kodakondsuse taotlemiseks esitatud avalduste arv vähenes märkimisväärselt 2007. aasta teises pooles. Pärast nn. pronksiööd 26-27 aprillil (kaks ööd rahutusi Tallinna kesklinnas ja muudes Eesti linnades, mis tulenesid Eesti Vabariigi valitsuse otsusest eemaldada ja paigutada ümber nõukogude sõduri pronksmonument Tallinna kesklinnast linna servas asuvale sõjaväekalmistule) soovisid üha vähemad mittekodanikud taotleda Eesti kodakondsust.⁴³ Selle asemel kasvas mittekodanike seas teatud määral Vene Föderatsiooni kodakondsuse taotlejate arv.⁴⁴

2006. aastal esitas taotluse Eesti kodakondsuse saamiseks 4 188 isikut, nendest 1 714 olid alaealised. 2007. aastal registreeris KMA ainult 2 920 avaldust, neist 195 novembris ja 142 detsembris. Avalduste arv langes võrreldes 2006. aastaga peaaegu 31 %.⁴⁵

---

⁴² KMA kiri Eesti Migratsioonifondile nr. 3-2/2007-16

⁴³ Eesti Ühiskonna Integratsiooni Monitooring 2008, <http://www.rahvastikuminister.ee/?id=12051>

⁴⁴ *Delfi*, 25.03.08 <http://rus.delfi.ee/daily/politics/grazhdanstvo-rf-hotyat-iz-za-nedoveriya-vlastyam-er.d?id=18514287>

⁴⁵ Kodakondsus- ja Migratsiooniamet, www.mig.ee

LISAD

STATISTILISED ANDMED

Tabel 1 Legaalsed residendid (seisuga 1. jaanuar, perioodil 1999-2007)

Eesti Statistikaameti andmed

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Legaalsed residendid (1. jaanuari seisuga)	1 379 237	1 372 071	1 366 959	1 361 242	1 356 045	1 351 069	1 347 510	1 344 684	1 342 409
Andmed sisserände kohta	1 418	:	:	:	andmed puuduvad	andmed puuduvad	andmed puuduvad	andmed puuduvad	andmed puuduvad
Andmed väljarände kohta	2 034	:	:	:	andmed puuduvad	andmed puuduvad	andmed puuduvad	andmed puuduvad	andmed puuduvad

Tabel 2 Rahvastik peamiste kodakondsusgruppide kaupa, 1. jaanuar 2007

Eesti Siseministeriumi ja Rahvastikuregistri andmed
Kogurahvastik – Eesti Statistikaameti andmed

	01.01.2007
Rahvaarv kokku	1 342 409**
Kodanikud	1 136 500
Muud EL(-26) kodanikud	5 937
sh. EL-10 kodanikud	2 915
sh. EL-2 (BG, RO) kodanikud	42
Mitte-EL 27 liikmesriigi kolmandate riikide)kodanikud	219 347*
<i>Olulisemad kolmandate riikide kodanikud:</i>	
1. Määratlemata kodakondsusega (mittekodanikud)	119 204
2. Venemaa	91 561
3. Ukraina	4 468
4. Valgevene	1 336
5. USA	272
6. Hiina	156
7. Armeenia	125
8. Gruusia	118
9. India	98
Muu	2 009

* Kehtivate elamislubade arv aasta alguse seisuga

** Andmed pärinevad Eesti Statistikaametist

Kuna Eesti Siseministeriumi rahvastikuregister sisaldab andmeid kehtivate elamislubade ja isikutunnistuste (passide) põhjal, selle alamkategoria summa ei sisalda kogurahvastikku.

Tabel 3 Antud elamislubade arv aastas peamiste rändekategoriatega järgi (välja arvatud hooajatöölised).

KMA andmed

			2004		2005		2006		2007	
			Positiivsed otsused		Positiivsed otsused		Positiivsed otsused		Positiivsed otsused	
			Kokku	Vahekokkuvõte	Kokku	Vahekokkuvõte	Kokku	Vahekokkuvõte	Kokku	Vahekokkuvõte
Kokku			:		5 430		5 066 (4 370)		4 065 (2 863)	
Pere loomine/ taasühinemine			:		899		1 227* (1 185)		1 572 (1 063)	
	- abikaasa		:			386		459		506 (832)
	- lapsed < 18 aasta		:			244		542		840 (137)
	- muud pereliikmed		:			204		190		226 (94)
Õppimine			:		494		294** (207)		286 (170)	
	- õpilased		:							-
	- üliõpilased		:			196				-
Töö			:		1 316		1 139 *** (565)		736	
	- vabakutselised		:			257		123** **		3
	- tööl käivad isikud		:			1 059		429** **		733
Muud kategooriad			:		2 721		2 406 (2 413)		1 471	

Märkused:

1. Arvud lubade kohta tähistavad isikuid (1 luba = 1 isik);
2. 2006. aasta osas hõlmavad andmed teiste Euroopa Liidu kodanike kohta perioodi 1. jaanuar – 31. juuli 2006. 1. augustil 2006 jõustus uus „Euroopa Liidu kodaniku seadus“. Selle seadusega muudeti tingimusi, mille alusel Euroopa Liidu liikmesriikide ja Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikide ja Šveitsi Konfederatsiooni kodanikud (edaspidi „Euroopa Liidu kodanikud“) ja nende pereliikmed, kes on kolmandate riikide kodanikud asuvad elama Eestis ning sellega seotud protseduure. Selleks et saada ajutine elamisõigus peab Euroopa Liidu kodanik võtma ühendust lähima kohaliku omavalitsusega ning registreerima oma elukoha kolme kuu jooksul Eestisse saabumisest arvates;
3. Sulgudes toodud andmed (2006. aasta kohta) kujutavad kolmandate riikide kodanikele Välismaalaste seaduse alusel antud elamislubade arvu, samas kui koguarv sisaldab ka teisi Euroopa Liidu kodanikke vastavalt „Välismaalaste seadusele“ ja „Euroopa Liidu kodaniku seadusele“;
4. Kategooria „Lapsed“ („Pere loomine/taasühinemine“) hõlmab täiskasvanud lapsi;

5. Kategoorias „Õppimine“ on toodud ainult koguarv. Andmed Euroopa Liidu kodanike kohta kategooria „Õppimine“ alamkategooriate osas puuduvad, samuti ei ole andmeid kolmandate riikide kodanike kohta aastatel 2006 ja 2007.

6. Andmed kategoorias „Töö“ sisaldavad lubasid kehtivusajaga vähem kui 12 kuud, seega võib see sisaldada andmeid hooajatöölise kohta;

7. Andmed Euroopa Liidu kodanike kohta kategoorias „Muud kategooriad“ puuduvad;

8. Sulgudes toodud andmed (2007. aasta kohta) on andmed kolmandate riikide kodanikele antud pikendatud elamislubade kohta.

* Andmed Euroopa Liidu kodanike kohta katavad perioodi 01.01.2006 - 31.07.2006.

**Andmed Euroopa Liidu kodaniku kohta sisaldavad andmeid elamislubade kohta perioodil 01.01.2006 - 31.07.2006.

*** Andmed Euroopa Liidu kodanike kohta katavad perioodi 01.01.2006 - 31.07.2006.

****Andmed kategooria „Töö“ alamkategooriate kohta kolmandate riikide kodanike kohta puuduvad.

Tabel 4 Esmaste varjupaigataotluste arv 1997-2007

KMA andmed

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Taotluste arv	1	23	26	3	12	9	14	11	11	7	14

Tabel 5 Esmased varjupaigataotlused aastal 2007 kodakondsuse järgi

KMA andmed

	Kokku
KOKKU	14
Valgevene	7
Sri Lanka	4
Vene Föderatsioon	3
Riik4	0
Riik5	0
Riik6	0
Riik7	0
Riik8	0
Riik9	0
Riik10	0
Muu	0

Tabel 6 Uued varjupaigataotlused vanusegruppide ja soo järgi, 2007

KMA andmed

vanusegrupid	mehed	naised	kokku
Kokku	14	0	14
0-17	:	:	:
18-35	8	:	8
36-59	6	:	6
60+	:	:	:

Tabel 7 Saatjata alaealiste varjupaigataotlused, 2007

KMA andmed

vanusegrupid	mehed	naised	kokku
Kokku	:	:	0
0-13	:	:	:
14	:	:	:
15	:	:	:
16	:	:	:
17	:	:	:
Vanus teadmata	:	:	:

Tabel 8 Varjupaigaotsuste koguarv, 2007

KMA andmed

	Kokku	Esmane	Esimene edasikaebamine	Järgmine edasikaebamine
Kokku	andmed puuduvad	14	andmed puuduvad	andmed puuduvad
Positiivsed otsused	andmed puuduvad	4	andmed puuduvad	andmed puuduvad
Negatiivsed otsused	andmed puuduvad	7	andmed puuduvad	andmed puuduvad
Muud otsused	andmed puuduvad	3	andmed puuduvad	andmed puuduvad

Tabel 9 Positiivsete otsuste (esmade) arv tüübi ja kodakondsuse järgi, 2007

KMA andmed

	Kokku	Antud Genfi konventsiooni status	Humanitaarstaatus ja muud kaitset	Muu
KOKKU	4	2	2	0
Valgevene	1	1	0	0
Vene Föderatsioon	1	1	0	0
Sri Lanka	2	0	2	0
Riik 4	0	0	0	0
Riik 5	0	0	0	0
Muu	0	0	0	0

Tabel 10 Välismaalased, kellele ei ole kaitset antud perioodil 1997-2006

KMA andmed

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Keelduva otsuse saanud välismaalaste arv	:	:	:	2 299	3 414	3 438	3 056	2 308	1 924	2 669	3 091

Tabel 11 Keelduva otsuse saanud välismaalased kodakondsuse järgi, 2007
KMA ja Eesti Piirivalveameti andmed

	Kokku
KOKKU	3 091
India	1 739
Filipiinid	349
Venemaa	331
Myanmar	119
Pakistan	99
Hiina (sealhulgas Hong Kong)	83
Teadmata	67
Türgi	55
Ukraina	54
Bangladesh	31
Muu	164

Tabel 12 Aastas kinnipeetud illegaalselt riigis viibivad välismaalased perioodil 1997-2007
Eesti Piirivalveameti andmed

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kinnipeetud välismaalased	:	:	:	3 139	1 342	864	1 716	1 549	2 703	2 069	1 464

Tabel 13 Kinnipeetud illegaalselt riigis viibivad välismaalased kodakondsuse järgi, 2007
KMA andmed

	Kokku
KOKKU	1 464
Teadmata (määratlemata kodakondsusega isikud)	883
Venemaa	421
Ukraina	66
Valgevene	23
Hiina	10
Armeenia	9
Aserbaidžan	9
Gruusia	8
Kasahstan	8
Moldova	6
Muu	21

Tabel 14 Väljasaadetud välismaalaste arv aastas perioodil 1997-2006

Eesti Piirivalveameti andmed

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Väljasaadetud välismaalaste arv	:	:	:	403	317	255	171	101	60	91	89

Tabel 15 Väljasaadetud välismaalased kodakondsuse järgi, 2007

Eesti Piirivalveameti andmed

	Kokku
KOKKU	89
Venemaa	36
Ukraina	11
Teadmata	9
Moldova	9
Aserbaidžaan	6
Valgevene	5
Armeenia	3
Kasahstan	2
Türgi	2
Hiina	2
Muu	4

Tabel 16 Isikud, kellele on 2007. aastal antud kodakondsus naturalisatsiooni korras

KMA andmed

<i>Eelnev kodakondsus</i>	<i>Number</i>	<i>%</i>
Määratlemata kodakondsusega isikud	3 934	93,00
Venemaa	267	6,30
Ukraina	19	0,40
Valgevene	1	0,02
India	1	0,02
Läti	2	0,038
Leedu	1	0,02
Armeenia	1	0,02
Türgi	1	0,02
Bosnia ja Hertsegoviina	1	0,02
Kokku	4 228	100

KASUTATUD KIRJANDUS

Uurimused, aruanded ja trükised:

2007. aasta Eesti rände- ja varjupaigapoliitika aruanne, ERV, juuli 2008,
<http://www.migfond.ee/index.php?page=1354&lang=eng>

2006. aasta Eesti rände ja varjupaigaaruanne

http://www.migfond.ee/user_upload/annual_raport_2006_eng.doc

„Migratsioon“, Eesti Statistikaamet, Tallinn 2009

Teatmik „*Minifacts about Estonia 2009*“, („Minifaktid Eesti kohta“) Eesti Statistikaamet, Tallinn 2009

Eesti Siseministeeriumi trükis „*Schengen*“, detsember 2007

Eesti Ühiskonna Integratsiooni Monitooring 2008, <http://www.rahvastikuminister.ee/?id=12051>

Inimõiguste Teabekeskus, Andrei Arjupin, „*Miks Eestis ei ole pagulasi?*“, aprill 2005,
<http://www.lichr.ee/new/new/Wc18269f6003.htm>

Delfi.ee, 25.03.08, „*Гражданство РФ хотят из-за недоверия властям*“ („*Vene Föderatsiooni kodakondsus on nõutum kuna usaldus Eesti Vabariigi valitsuse vastu on kadunud*“)
<http://rus.delfi.ee/daily/politics/grazhdanstvo-rf-hotyat-iz-za-nedoveriya-vlastyam-er.d?id=18514287>

Äriheht.ee, 03.01.2009, Rein Sikk, „*Rahvastikuministri büroo ei vastanud lihtsa venelanna murekirjale*“ <http://www.arileht.ee/artikkel/453878>

Õigusaktid:

Seadused eesti keeles: <https://www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp>

Ametlikud tõlked: <http://www.just.ee/23294>

„Välismaalaste seadus“

„Välismaalaste seaduse“ muutmise eelnõu seletuskiri 2-1-1/492

„Euroopa Liidu kodaniku seadus“

„Kodakondsuse seadus“

„Euroopa Liidu kodaniku seaduse“ muutmise eelnõu seletuskiri 2-1-1/10580

„Pagulaste seadus“

„Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus“

„Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse“ muutmise eelnõu seletuskiri 2-1-1/6057

„Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadus“

„Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse“ muutmise eelnõu seletuskiri 2-1-1/3504

Riigipiiri seadus

„Riigipiiri seaduse” muutmise eelnõu seletuskiri 2-1-1/4509

„Kodakondsuse seaduse” muutmise eelnõu seletuskiri 2-1-1/800

Eesti Vabariigi Välislepingute Andmebaas

<http://vlepingud.vm.ee/et/>

Valitsusasutuste, institutsioonide ja valitsusväliste organisatsioonide kodulehed:

Siseministeerium <http://www.siseministeerium.ee/>

Eesti Kodakondsus ja Migratsiooniamet www.mig.ee

Eesti Statistikaamet www.stat.ee

Eesti Piirivalveamet www.pv.ee

Välisministeerium www.vm.ee

Endine Rahvastikuministri büroo www.rahvastikuminister.ee

Sotsiaalministeerium www.sm.ee

Illuka Varjupaigataotlejate vastuvõtukeskus www.ivv.ee

Inimõiguste Teabekeskus <http://www.lichr.ee/new/new/Wc8a3079d737b1.htm>

Varia:

Eesti Piirivalveameti kiri Eesti Migratsioonifondile nr 6-2/2008- 15

KMA kiri Eesti Migratsioonifondile nr 3-2/2007-16

KMA kiri Eesti Migratsioonifondile nr 6-2/2008- 12

KMA kiri Eesti Migratsioonifondile nr 6-2/2008- 13

KMA kiri Eesti Migratsioonifondile nr 6-2/2008-24

Siseministeeriumi kiri Eesti Migratsioonifondile nr 6-2/2008-27

KMA vastuskiri Eesti Migratsioonifondile 23. märtsist 2009

Eesti Piirivalveameti vastuskiri 27. märtsist 2009

KMA vastuskiri Eesti Migratsioonifondile 2. aprillist 2009

KMA vastuskiri Eesti Migratsioonifondile 1. juulist 2009

Eesti Piirivalveameti vastuskiri Eesti Migratsioonifondile 3. augustist 2009

Välisministeeriumi vastuskiri Eesti Migratsioonifondile 5. augustist 2009

KMA vastuskiri 24. augustist 2009